

СЛОВО РЕДАКЦИИ

Все мы понимаем и осознаём особую ситуацию, в которой находимся уже почти два года. И Объединение выходцев из Латвии и Эстонии в Израиле, и его члены, как и все граждане Израиля, затронуты непрекращающимися событиями, начавшимися в «чёрную субботу» (7 октября 2023 года).

שגריר אסטוניה מגיש את כתב האמנה
Посол Эстонии вручает верительную грамоту

Из всех событий, постоянных сообщений о погибших, о раненых физически и получивших душевные раны, о похищенных и их семьях, самым тревожным является потеря народного единства, что напрямую ослабляет национальную стойкость.

Утрата нашего внутреннего единства отражается и на восприятии событий другими народами, и антисемитизм поднимает голову с такой силой, какой мы не видели уже много лет — даже в дружественных странах.

Не нам предлагать решения. Мы лишь пожелаем первое слово из благословения «Гмар хатима това!» («Хорошей окончательной записи!») — «גמר», т.е. пожелаем окончания: Пусть закончится эта чрезвычайная ситуация, пусть восстановится привычная повседневная жизнь, и пусть мы удостоимся внутреннего единства и мира. Если это сбудется — нам и этого было бы достаточно.

На этом фоне мы продолжаем деятельность нашего объединения, а иногда даже расширяем её. На последней ежегодной церемонии памяти латвийских и эстонских евреев, погибших в Холокосте, 2025-й год был объявлен годом Эстонии в нашем объединении. Идея заключалась в том, чтобы, наряду с текущей деятельностью нашего объединения, уделить особое внимание Эстонии и укрепить связи с её еврейской общиной.

Настоящий бюллетень рассказывает о деятельности нашего объединения в этом году во всём, что связано с Эстонией. Интересно, что и Государство Израиль в этом году активизировало свою деятельность в отношении стран Балтии в целом и в частности — Эстонии; в частности, было объявлено о решении открыть посольство Израиля в Таллинне. В этом году состоялись визиты президента Ицхака Герцога и министра иностранных дел Гидеона Саара в Балтийские страны.

דבר המערכת

כולנו מכירים ומודעים למצב המיוחד שבו אנו נמצאים כבר קרוב לשנתיים. גם האיגוד וחבריו, כמו כל אזרחי ישראל, מושפעים מהאירועים הבלתי פוסקים שהחלו בשבת השחורה (7 באוקטובר 2023).

מתוך כל האירועים, ההודעות הבלתי פוסקות על אובדן חיים, פצועים בגוף ובנפש, חטופים ומשפחותיהם – הנושא המטריד ביותר הוא אובדן האחדות בעם, הגורם באופן ישיר להיחלשות החוסן הלאומי.

אובדן האחדות הפנימית מקרין גם על אומות העולם, והאנטישמיות מרימה ראש בעוצמה שלא נראתה זה שנים רבות – גם בארצות ידידותיות.

לא לנו להציע פתרונות. רק נאחל את המילה הראשונה בברכה "גמר חתימה טובה" – "גמר". שייגמר המצב המיוחד, שתחזור השגרה, ושנזכה לאחדות ולשלום בתוכנו. אם זה יתקיים – דיינו.

שגריר לטביה מגיש את כתב האמנה
Посол Латвии вручает верительную грамоту

בתוך כל זה, אנו ממשיכים את פעילותנו באיגוד, ולעיתים אף מרחיבים אותה. בעצרת הזיכרון האחרונה הוכרזה שנת 2025 כשנת אסטוניה באיגוד. הכוונה הייתה, לצד הפעילות השוטפת הרגילה המתקיימת באיגוד, למקד זקור ולחזק קשרי האיגוד עם הקהילה היהודית באסטוניה.

העלון שלפניכם מספר על פעילות האיגוד מול הקהילה היהודית באסטוניה בשנה זו. מעניין שגם מדינת ישראל הגבירה השנה את פעילותה מול המדינות הבלטיות בכלל, ובפרט מול אסטוניה, שבה הוכרזה ההחלטה על פתיחת שגרירות ישראל בטאלין. במהלך השנה התקיימו ביקורים של נשיא המדינה ושר החוץ.

כאן המקום לציין שאסטוניה ולטביה שלחו שגרירים חדשים לישראל. מעניין לציין שעבור שני השגרירים החדשים, ישראל היא הצבתם הראשונה בתפקיד שגריר. נאחל לשגריר אסטוניה Andres Vosman ולשגריר לטביה Gints Serafinovičs הצלחה רבה בתפקידם כשגרירים בישראל. האיגוד ישמח לשיתופי פעולה עם שתי השגרירויות.

אנו, כאיגוד, ננסה לחזור לשגרת פעילות לאחר שבשנה החולפת התקשינו לארגן סיורים בארץ (שניים תוכננו, נקבעו מועדים והוזמנו הסעות – ואירועי השעה גרמו לביטולם).

שמח לציין שעבודת המתנדבים בארכיון ממשיכה (כמעט) כרגיל.

Окончание со стр. 1 יום מעמ'

Здесь уместно отметить, что Эстония и Латвия направили в Израиль новых послов. Любопытно, что для обоих новых послов Израиль стал первой дипломатической миссией в их карьере в качестве посла. Пожелаем послу Эстонии Андресу Восману и послу Латвии Гинтсу Серафиновичу успехов в дипломатической работе на благо наших стран. Наше объединение будет радо сотрудничеству с обоими посольствами.

Мы, как Объединение выходцев из Латвии и Эстонии в Израиле, постараемся вернуться к привычной деятельности после того, как в прошедшем году нам было трудно организовывать экскурсии по стране (две были запланированы, определены даты и заказан транспорт, но события вынудили их отменить).

С радостью отмечу, что работа волонтеров в архиве продолжается почти в обычном режиме.

מידע נוסף ותוכניות לשנה הבאה נעדכן במהלך עצרת הזיכרון השנתית שתתקיים ביום רביעי, 03.12.2025, בשעה 18:00 (מפגש חברים יחל בשעה 17:00), במקום העצרת הקבוע – בית יהדות ווהלין בנבעתיים.

תזכורות יישלחו לקראת האירוע בערוצי התקשורת הרגילים – דף הפייסבוק של האיגוד וקבוצת ה-WhatsApp.

Дополнительная информация и планы на следующий год будут обнародованы в ходе ежегодной церемонии памяти латвийских и эстонских евреев, погибших в Холокосте, которая состоится в среду, 03.12.2025, в 18:00 (сбор и встреча друзей начнётся в 17:00) в постоянном месте проведения – в зале «Гейхал Яаадут Волянь» (Heichal Yahaduth Wolyn) в Гиватаиме. Напоминания будут разосланы ближе к дате мероприятия по привычным каналам – в группах Объединения выходцев из Латвии и Эстонии в Израиле в Facebook и в WhatsApp.

ПУТЕШЕСТВИЕ В ЛАТВИЮ И ЭСТОНИЮ – ИЮЛЬ 2025 Г.

ЛАТВИЯ

Путешествие в Латвию и Эстонию началось 3 июля 2025 года.

В обычные дни я бы не назвал это «путешествием», но приключения, вызванные обстоятельствами, превратили простую поездку в настоящее путешествие. Не буду подробно рассказывать о подготовке и трудностях дороги; скажу лишь, что с момента приземления в Риге и до вылета обратно из Таллинна всё прошло по плану.

Основная причина визита – приглашение выступить от имени Объединения на памятных митингах в Риге 4 июля: сначала на Старом еврейском кладбище, а затем на площади возле остатков Большой хоральной синагоги (Rīgas Horālā sinagoga).

Хотя в программе визита были и другие важные пункты, я решил, что если не смогу прибыть вовремя на митинги, поездка будет отложена на год.

Всего путешествие длилось десять дней, которые были разделены между Ригой и Таллинном.

«Латвийская» часть началась в 10:00 на старом кладбище (Ebreju iela 2), куда я был приглашён раввином Менахемом Барканом для выступления. Церемонию вёл адвокат Давид Липкин, соучредитель JEWUNITE.LV, который уже более семи лет ведёт борьбу в суде против попыток оправдать Цукурса.

Раввин Баркан стоял у ограды, вне территории кладбища, объяснив, что ему как козну запрещено заходить на кладбища.

הרב מנחם ברכה
Раввин Баркан

המסע ללטביה ואסטוניה – יולי 2025

לטביה

המסע ללטביה ואסטוניה החל ב-3 ביולי 2025.

בימים רגילים לא הייתי מגדיר זאת כמסע, אך ההרפתקאות שנגרמו בצוק העיתים הפכו נסיעה פשוטה למסע של ממש. לא ארחיב על ההכנות ועל תלאות הדרך; רק אומר שמרגע הנחיתה בריגה ועד ההמראה חזרה מטאלין – הכול התנהל כמתוכנן.

הסיבה המרכזית לביקור הייתה ההזמנה לשאת דברים בשם האיגוד בעצרות הזיכרון בריגה ב-4 ביולי, תחילה בבית העלמין הישן, ובהמשך ברחבה ליד שרידי בית הכנסת הכוראלי Rīgas Horālā sinagoga.

אף שהיו בתוכנית הביקור סעיפים חשובים נוספים, החלטתי שאם לא אצליח להגיע במועד לעצרות, המסע יידחה בשנה.

סה"כ המסע ערך עשרה ימים, שחולקו בין ריגה לטאלין.

הפעילות ה"לטבית" נפתחה בשעה 10:00 בבית העלמין הישן (Ebreju iela 2), שם הוזמנתי לשאת דברים על ידי הרב מנחם ברכה. את הטקס הנחה עו"ד דויד ליפקין, שותף מייסד של JEWUNITE.LV, אשר בין פעילויותיו הרבות מנהל מעל שבע שנים מאבק משפטי נגד הניסיון לזכות את צ'וקורס.

הרב ברכה עמד ליד הגדר, מחוץ למתחם, והסביר כי הוא כהן ואינו כנס לבתי עלמין.

בסיום הטקס, שכלל נאומים, שירה, תפילות והדלקת משואות זיכרון, צעדו המשתתפים במצעד החיים דרך רחובות הגטו אל רחבת בית הכנסת הכוראלי, שם נפתחה בשעה 12:00 העצרת המרכזית. גם בעצרת זו נשאתי דברים, מותאמים למקום. המוטיב המרכזי בשני

В конце церемонии, включавшей речи, пение, молитвы и зажигание памятных факелов, участники прошли «Маршем жизни» по улицам бывшего еврейского гетто к площади Хоральной синагоги, где в 12:00 начался основной митинг. Там я также выступил, адаптировав своё выступление к месту. Главный мотив обеих речей был личный – истории убитых и выживших, в надежде, что именно так можно тронуть сердца слушателей.

На центральном митинге после каждого фрагмента моей речи на английском, Дмитрий Крупников, заместитель председателя еврейской общины, переводил её на латышский.

Рабочие встречи и сотрудничество

После митинга я встретился с Дмитрием Крупниковым для обсуждения общих вопросов и возможностей сотрудничества в сохранении еврейских памятных мест в Латвии. Я пояснил, что мы хотим создать постоянный механизм по их сохранению и уходу, а не разовый проект.

Затем я встретился с Ильёй Ленским, директором еврейского музея и архива. Мы обсудили сотрудничество между архивами, я рассказал о работе архива в Шфаим и о его публикации на сайте нашего объединения. Я предложил сделать взаимные ссылки на документы и книги из архива в Риге. Ленский отметил нехватку персонала и помещений, и я предложил помочь с документацией, сканированием и загрузкой материалов на сайт летом, с помощью волонтеров нашего объединения, находящихся в Латвии.

В воскресенье утром я встретился с раввином Менахемом Барканом в Музее Рижского гетто. Раввин представил планы модернизации музея, а также проект создания Меноры из речных камней с названиями еврейских общин Латвии. Мы договорились, что я представлю проект руководству школы в кибуце Шфаим и предложу ученикам поучаствовать в нём в рамках творческого конкурса.

Флаги Израиля и встреча с послом

Во время визита я привёз флаги Израиля с Площади Заложников в Тель-Авиве, которые раздал своим собеседникам в Латвии и Эстонии. С одним из флагов я прошёл в «Марше живых», неся его на древке, которое дал мне раввин Баркан.

В понедельник я встретился с послом Израиля в Латвии, госпожой Сандрой Симович, в кафе в центре Риги. Это была вторая рабочая встреча: первая состоялась в кафе в центре Тель-Авива за несколько дней до её выезда в Ригу.

הנאומים היה אישי – סיפורם של נרצחים ושורדים – מתוך אמונה שזו הדרך הנכונה לנעת בלב המאזינים.

בעצרת המרכזית, לאחר כל מקטע בדבריי באנגלית, תרגם אותם ללטבית דימיטרי קרופניקוב, סגן יו"ר הקהילה היהודית.

פגישות עבודה ושיתופי פעולה עתידיים

לאחר העצרת נפגשתי עם קרופניקוב לדיון על נושאים משותפים ואפשרויות פעולה בשימור אתרים יהודיים בלטביה. הבהרתי שאנו מחפשים לבנות מנגנון קבוע לשימור ותחזוקה, ולא פרויקט חד-פעמי.

משם המשכתי לפגישה עם איליה לנסקי, מנהל המוזיאון והארכיון היהודי. דנו בשיתופי פעולה בין הארכיונים, וסיפרתי על פעילות הארכיון בשפיים והעלאתו לאתר האיגוד. הצעתי ליצור קישור הדדי למסמכים ולספרים שבארכיון בריגה. לנסקי ציין מצוקת כוח אדם ומקום, והצעתי שנסיע בתייעוד, בסריקה ובהעלאה לאתר, בחודשי הקיץ, באמצעות מתנדבים מהאיגוד השוהים בלטביה.

ביום ראשון בבוקר נפגשתי עם הרב מנחם ברכה במוזיאון הגטו. הרב הציג תוכניות לשדרוג המוזיאון, וכן מיזם הקמת מנורת קנים מחלוקי נחל, עם שמות קהילות יהודיות בלטביה. סיכמנו שאציג את המיזם בפני הנהלת מרכז החינוך המשותף בשפיים, ואציע לתלמידים להשתתף בו בתחרות יצירתית.

דגלי ישראל ומפגש עם השגרירה

במהלך הביקור הבאתי דגלי ישראל מכיכר החטופים, שחולקו לבני שיחי בלטביה ובאסטוניה. עם דגל אחד צעדתי במצעד החיים, לאחר שהרב ברכה צייד אותי במקל לשאת אותו בגאווה.

ביום שני נפגשתי עם שגרירת ישראל בלטביה, גב' סנדרה סימוביץ, בבית קפה במרכז ריגה. זו הייתה פגישת העבודה השנייה, הראשונה

שגרירת ישראל בלטביה
פוסל ישראל בלטביה

מצעד החיים ברחובות הגטו
«Марш живых» на улицах гетто

Окончание со стр. 2 יום מעמ'

Я проинформировал посла о встречах с руководителями общины, и она согласилась рассмотреть состояние еврейских памятных мест во время своих визитов в разные общины Латвии. Мне было приятно рассказать ей о похвале, которую в её адрес высказывали лидеры общин.

התקיימה בבית קפה במרכז תל אביב, ימים ספורים לפני יציאתה לריגה. עדכנתי את השגרירה על הפגישות עם ראשי הקהילה, והיא נענתה לבקשה לבחון את מצב האתרים היהודיים בביקוריה בקהילות השונות ברחבי לטביה. שמחתי לספר לה על השבחים שחלקו ראשי הקהילות על פעילותה.

ЭСТОНИЯ

Прибытие в Таллинн

8 июля 2025 года я сел на просторный и удобный автобус из Риги в Таллинн, где меня встретил Эфраим Фридланд. Автобус – предпочтительный способ перемещения между странами Балтии – предлагает комфорт, скорость, разумную цену и даже кофемашину для пассажиров.

По прибытии и встрече с Эфраимом началась насыщенная, разнообразная и важная программа. Погода была приятной, и после регистрации в отеле мы отправились на первую прогулку по Старому городу – обширной территории с множеством исторической информации, уникальных достопримечательностей и пейзажей. Всего мы посетили Старый город трижды, чтобы успеть осмотреть значительную часть. План Эфраима сочетал встречи с руководителями общины, посещение мест, связанных с Холокостом, и туристическую программу для первого визита в Эстонию – впечатление, оставившее желание вернуться.

Официальные встречи

Встречи с руководством общины были особенно трогательными благодаря тёплому и сердечному приёму и возможности познакомиться с активной деятельностью общины, Еврейским музеем Эстонии и синагогой. На встрече присутствовали: президент общины Эдуард Клас, директор общины Виталий Пищанок, член совета общины Алла Якобсон, председатель совета общины Александр Зданкевич и директор музея Геннадий Грамберг.

Разговор, проходивший на английском, включал презентацию деятельности нашего объединения в Израиле, физического и цифрового архива, а также сотрудничества с общинами Латвии и Эстонии. Я приветствовал сохранение еврейского наследия и памятных мест – сферы, в которой власти Эстонии сотрудничают с еврейской общиной. В конце встречи членов нашего объединения пригласили посетить еврейскую общину Эстонии.

Еврейский музей Эстонии и Таллиннская Новая синагога

После группового фото мы продолжили экскурсию по

אסטוניה

הגעה לטאלין

ב-8 ביולי 2025 עליתי על אוטובוס מרווח ונוח מריגה לטאלין, שם המתין לי אפרים פרידלנד. האוטובוס, דרך מועדפת למעבר בין המדינות הבלטיות, מציע נוחות, מהירות, מחיר סביר ואף מכונת קפה לנוסעים.

עם ההגעה ופגישה עם אפרים, החלה פעילות אינטנסיבית, מגוונת וחשובה. מזג האוויר היה נעים, ולאחר רישום במלון יצאנו לביקור ראשון בעיר העתיקה, אזור רחב ידיים, עתיר מידע היסטורי, אתרים ונופים ייחודיים. בסך הכול ביקרנו שם שלוש פעמים, כדי להספיק לראות חלק ניכר מהאזור. התכנון של אפרים שילב פגישות עם ראשי הקהילה, ביקורים באתרים הקשורים לשואה ופעילות תיירותית למבקר ראשון באסטוניה – חוויה שהשאירה טעם של עוד.

מפגשים רשמיים

המפגשים עם הנהגת הקהילה היו מרגשים במיוחד, בזכות היחס החם והלבבי וההזדמנות להתרשם מהפעילות הענפה בקהילה, במוזיאון יהדות אסטוניה ובבית הכנסת. בפגישה נכחו: נשיא הקהילה אדוארד קלאס (Eduard Klas), המנכ"ל ויטלי פישצ'נוק (Vitaly Pishchanok), חברת המועצה אלה יעקובסון (Alla Jakobson), יו"ר מועצת הקהילה אלכסנדר זדנקביץ' (Aleksander Zdankevits) ומנהל המוזיאון גנאדי גרמברג (Gennadi Gramberg).

עם הרב שמואל קוט בבית הכנסת בטאלין
סרבינום שמואל קוט בסינאגוגה ב
טאלינ

סיור במוזיאון היהודי בהדרכת מנהל המוזיאון
עסקורסיה למוזיאון היהודי במוזיאון
העסקורסיה למוזיאון היהודי במוזיאון
העסקורסיה למוזיאון היהודי במוזיאון

Еврейскому музею Эстонии под руководством его директора, Геннадия Грамберга. Это впечатляющее учреждение принимает многочисленные экскурсионные группы и бережно хранит историю еврейской общины страны. В музее также создан мемориальный уголок, посвященный памяти его основателя Марка Рыбака — бывшего заместителя председателя нашего объединения.

Затем мы перешли в расположенную на территории общинного центра Таллиннскую Новую синагогу, которая демонстрирует тесное сотрудничество с общиной и музеем — взаимодействие, укрепляющее жизнь общины и привлекающее туристов.

В синагоге меня впечатлили её архитектура и важная работа с молодёжью, проводимая в её стенах. Во время нашего визита там проходило одно из мероприятий детского летнего еврейского лагеря: дети инсценировали традиционную еврейскую свадебную церемонию. Мы встретились с

מצבה באתר הרצח בקלוגה
Надгробие на месте убийства в Клоога

раввином Эфраимом Шмуэлем Котом — посланником Любавического Ребе уже 25 лет, главным раввином Эстонии, внёсшим неоценимый вклад в возрождение еврейской жизни в стране. Раввин, являющийся движущей силой создания, содержания и работы комплекса синагоги, пригласил нас на вкусный обед, аналогичный тому, что в это время подавали детям из летнего лагеря.

Мемориал в Клоога

На электричке из Таллинна мы отправились в Клоога, к мемориальному комплексу в память о двух тысячах убитых еврейских заключённых одноимённого концлагеря. Массовое убийство узников Клоога 19.09.1944 стало центральной темой церемонии памяти латвийских и эстонских евреев,

השיחה, שנוהלה באנגלית עם תרגום לאסטונית בידי אפרים, כללה הצגת פעילות האיגוד בישראל, הארכיון הפיזי והדיגיטלי, ושיתופי פעולה עם הקהילות בלטביה ואסטוניה. בירכתי על שימור המורשת והאתרים היהודיים – תחום שבו הרשויות באסטוניה פועלות בשיתוף הקהילה. בסיום הפגישה הוזמנו חברי האיגוד לבקר במקום.

מוזיאון ובית הכנסת של טאלין

לאחר צילום קבוצתי המשכנו, בהדרכת ננאדי גרמברג, לסיור במוזיאון יהדות אסטוניה – מוסד מרשים הכולל פינת הנצחה מכובדת למייסדו מרק ריבק, ומארח קבוצות מבקרים רבות. משם עברנו לבית הכנסת הצמוד, הממחיש את שיתוף הפעולה ההדוק בין הקהילה, המוזיאון ובית הכנסת – שילוב המחזק את חיי הקהילה ומושך תיירים.

בבית הכנסת התרשמתי מהמבנה המרשים ומהפעילות החשובה עם צעירי הקהילה. בעת ביקורי התקיימה פעילות קיץ, שכללה גם הדגמת טקס נישואין יהודי. שם פגשנו את הרב אפרים שמואל קוט (Efraim Shmuel Kot) – שליח הרבי כבר 25 שנה, מייסד ומנהל בית חב"ד באסטוניה והרב הראשי למדינה. הרב, הרוח החיה מאחורי הקמת, תחזוקת והפעלת המתחם, אירח אותנו לארוחת צהריים טעימה, דומה לזו שהוגשה באותו זמן לילדי הקייטנה, אך לא יחד איתם.

אתר ההנצחה בקלוגה

ברכבת מטאלין נסענו לקלוגה, לאתר ההנצחה ליהודים שנרצחו במקום – קלוגה עמדה מוקד העצרת השנתית של האיגוד בדצמבר 2024, שבה הוכרזה שנת 2025 כ"שנת אסטוניה" בפעילות האיגוד.

בקלוגה נערך מדי שנה טקס זיכרון בנוכחות מכובדים מהרשויות, שגרירויות, חברי הקהילה והרב קוט המנהל את הטקס הדתי.

כשיורידים מהרכבת, בצד אחד של המסילה נמצא יער שבו שכן מחנה קלוגה – כיום ללא זכר למחנה. בצד השני נמצא אתר הרצח, הכולל שלוש אנדרטאות ולוחות עם תמונות והסברים על חיי האסירים, תהליך הרצח ומקום הקבורה. באחת התחנות מופיעה תמונת קבוצת ניצולים שהסתתרו בעליית גג, ביניהם בנימין אנוליק בבנדי אסיר, מדנים לחיילי הצבא האדום עבודות כפייה שבוצעו שם. העברתי את הצילום והכיתוב לבנו, משה'לה אנוליק מקיבוץ שדה נחמיה, שכתב בסיום התגובה: "לא יאמן...". משפחת אנוליק מתכננת לבקר במקום בשנת 2026.

עם הנהלת הקהילה היהודית בטאלין
С руководством еврейской общины Таллинна

Окончание со стр. 4 סיום מעמ'

погибших в Холокосте, прошедшей в декабре прошлого года в Гиватаиме, на которой 2025-й год был объявлен «Годом Эстонии» в деятельности нашего объединения. Каждый год в сентябре, в годовщину массового убийства в Клоога, там проводится памятная церемония с участием представителей властей, членов еврейской общины, учеников Таллиннской еврейской школы и раввина Шмуэля Кота, произносящего Кадиш.

При выходе из электрички с одной стороны железнодорожных путей открывается вид на территорию, где когда-то стояли бараки немецкого концлагеря Клоога — сегодня от них не осталось и следа. С другой стороны — лес и тропа, ведущая к месту массового уничтожения узников лагеря.

По пути от станции к памятникам, установленным над братской могилой и на месте массового убийства, расположены бетонные композиции с информационными табличками и фотографиями. Они рассказывают об истории лагеря, жизни заключённых, массовом убийстве и работе специальной комиссии, созданной советскими властями для расследования преступлений нацистов в Клоога. На одной из табличек представлена фотография группы узников Клоога, чудом избежавших казни. Среди них — Биньямин Анолик в лагерной форме, показывающий офицерам Красной армии работу, к которой нацисты принуждали его в лагере. Я переслал это фото и текст с таблички его сыну, Моше Анолику из кибуца Сде-Нехемия. В ответ он прислал сообщение, завершив его словами: «Невероятно...». Семья Анолик планирует посетить мемориал в Клоога в 2026 году.

Туристическая часть

Мы посетили:

- ▶ **Старый город Таллинна** — средневековые дома, Ратушная площадь, крепостные стены, башни и ворота, а также Вышгород (Toompea) с замком Тоомпеа, смотровыми площадками и государственными учреждениями, расположенными в исторических зданиях.
- ▶ **Старое еврейское кладбище** и другие места за пределами стен Старого города.
- ▶ **Водопад Ягала (Jägala)** и **верховое болото Виру (Viru Raba)** в национальном парке Лахемаа, где мы прошли по узкой деревянной тропе длиной 3,5 км, проложенной над топким болотом. Это было частью программы дневной групповой экскурсии, организованной местным туристическим агентством.
- ▶ **Городок Палдиски** после визита в Клоога — в советское время закрытый для посещения из-за расположенной там базы подводных лодок. Мы увидели руины крепости, спроектированной когда-то русским императором Петром I, советские панельные дома, где когда-то жили семьи офицеров, прогулялись вдоль берега Финского залива и прошли мимо живописного утёса. К сожалению, из-за

חלק תיירותי

האתרים בהם תיירנו:

- ▶ **כמובן, בעיר העתיקה של טאלין** – חומות ושערים, מבנים בסגנונות שונים, והעיר העליונה עם מוסדות הממשל.
- ▶ **בית העלמין היהודי העתיק** ובאזורים נוספים בעיר המודרנית.
- ▶ **טיול יום למפל יאגאלה (Jägala) ולשמורת הביצה וירו ראבה (Viru Raba)**, שם עברנו על מסלול קרשים צר מעל ביצה טובענית.
- ▶ **לאחר הביקור בקלונה נסענו לעיירה פאלדיסקי (Paldiski)**, שהייתה סגורה למבקרים בתקופה הסובייטית בשל בסיסי הצבא והכור הגרעיני שפעלו שם. צפינו בשרידי המבצר שנבנה לאחר כיבוש המקום מהשוודים בידי פטר הגדול, ראינו את שיכוני משפחות הקצינים מהתקופה הסובייטית, טיילנו לאורך חוף מפרץ פינלנד, חלפנו על פני צוק מרהיב והגענו למגדלור בן 135 שנה.
- ▶ **הפארק היפיה קדריאורג Kadriorg**, מרכז האולימפי לספורט המפרשיות באזור Pirita שבו התקיימו בשנת 1980 חלק מהתחרויות של השייטים האולימפיים של מוסקבה
- ▶ **סיירנו בשוק החדש Balti jaama turg** הכולל רחוב המסעדות המציעות מטעמים מכל העולם.
- ▶ **הביקור באסטוניה, הן בממד הרשמי והן בזה התיירותי, הותיר רצון לחזור ולגלות עוד מהארץ היפה הזו.**

תמונת אנוליק על מצבה בקלונה
Фотография Анолик на его надгробии в Клоога

ограниченного времени мы так и не дошли до маяка Пакри, построенного 135 лет назад.

- ▶ **Парк Кадриорг**, считающийся одним из самых красивых исторических парков Северной Европы.
- ▶ **Олимпийский центр парусного спорта** в районе Пирита (Pirita), где проходила парусная регата Московских Олимпийских игр 1980 года.
- ▶ **Новый рынок** у железнодорожного Балтийского вокзала — с одним из лучших в городе фудкортов, где еду готовят прямо на глазах у посетителей.

Визит в Эстонию — как в официальной, так и в туристической части — оставил желание вернуться и узнать больше об этой прекрасной стране.

יחסי אסטוניה-ישראל

הקדמה

שנת 2025 התאפיינה ברצף אירועים מדיניים, תרבותיים וציבוריים שחזקו את הקשרים בין אסטוניה לישראל. ביקורים רשמיים, הצהרות תמיכה חד-משמעיות, שיתופי פעולה כלכליים ופרויקטים תרבותיים – כולם ביטאו את הידידות ההולכת ומעמיקה בין שתי המדינות.

פברואר: ביקור נשיא אסטוניה בישראל

ב־12 בפברואר נפגש נשיא מדינת ישראל, יצחק הרצוג, עם נשיא אסטוניה, אלאר קאריס, בירושלים, במסגרת ביקור רשמי. בפגישה נדונו אתגרים אזוריים, בהם הצורך בהשבת החטופים הישראליים בעזה. נשיא אסטוניה ומשלחתו ענדו את סיכת הסרט הצהוב כסמל סולידריות עם החטופים ומשפחותיהם. הרצוג הודה על המחווה והדגיש את המחויבות המשותפת להשבתם הבטוחה. קאריס הזמין את הרצוג לבקר באסטוניה והביע תקווה לחיזוק הקשרים בין המדינות.

ביום השני לביקורו, קאריס ומשלחתו ביקרו בדרום הארץ, סמוך לגבול רצועת עזה – בקיבוץ ובבסיס צבאי שנפגעו קשות במתקפת הטרור של 7 באוקטובר 2023. את הסיור ליוותה ריטה ליפשיץ, תושבת הקיבוץ ששרדה את האירוע, שסיפרה על חיי המקום ועל יום המתקפה.

ОТНОШЕНИЯ ЭСТОНИЯ-ИЗРАИЛЬ

ВВЕДЕНИЕ

2025 год ознаменовался рядом политических, культурных и общественных событий, укрепивших связи между Эстонией и Израилем. Официальные визиты, однозначные заявления поддержки, экономическое сотрудничество и культурные проекты — всё это отражало растущую и углубляющуюся дружбу между двумя странами.

Февраль: визит президента Эстонии в Израиль

12 февраля президент Израиля Ицхак Герцог встретился в Иерусалиме с президентом Эстонии Аларом Карисом в рамках официального визита. На встрече обсуждались региональные вызовы, включая необходимость возвращения израильских заложников из Газы. Президент Эстонии и его делегация прикрепили на лацканы своих пиджаков значки в виде жёлтой ленты, символизирующими борьбу за освобождение заложников, удерживаемых террористами в секторе Газа. Герцог поблагодарил эстонского президента за этот жест и подчеркнул общую приверженность скорейшему возвращению всех заложников. Карис пригласил Герцога посетить Эстонию и выразил надежду на укрепление отношений между странами.

Во второй день визита, после поездки в Палестинскую автономию, Карис и его делегация посетили юг Израиля, возле границы с сектором Газа — кибуц Нир Оз и военную базу, сильно пострадавшие во время террористической атаки 7 октября 2023 года. Президента Эстонии сопровождала Рита Лифшиц, местная жительница, пережившая нападение, но потерявшая близких, которая рассказала о жизни в этом кибуце и о дне трагедии.

מרץ: שיתוף פעולה במאבק באנטישמיות

ב-26 במרץ השתתף שר הפנים של אסטוניה, איגור טארו, בוועידה הבינלאומית למאבק באנטישמיות בירושלים. בדף הרשמי שלו ציין את מחויבות אסטוניה למאבק באנטישמיות ולשמירה על ביטחונה של הקהילה היהודית, לצד התייחסות למצב הקשה מאז ה-7 באוקטובר. הוא הדגיש את הצורך בכיבוד הדין ההומניטרי, הכרה בזכותה של ישראל להגן על עצמה, ואת תחילת פרויקט ההגנה האזרחית באסטוניה בשיתוף ישראל.

Март: сотрудничество в борьбе с антисемитизмом

26 марта министр внутренних дел Эстонии Игорь Таро участвовал в международной конференции по борьбе с антисемитизмом в Иерусалиме. На своей официальной странице он отметил приверженность Эстонии борьбе с антисемитизмом и обеспечению безопасности еврейской общины, а также упомянул о тяжёлой ситуации после 7 октября. Он подчеркнул необходимость соблюдения гуманитарного права, признания права Израиля на самооборону и объявил о начале проекта гражданской обороны в Эстонии при сотрудничестве с Израилем.

יוני: הפגנת תמיכה בטאלין

ב-21 ביוני התקיימה ברחבת הפרלמנט האסטוני בטאלין הפגנת תמיכה בישראל, ביוזמת ארגון מקומי של נוצרים אוהבי ישראל. בין הנואמים – חברת הפרלמנט רינה סולמן ממפלגת "מולדת" ונציגי הקהילה היהודית. המשתתפים הביעו סולידריות עם ישראל ועם זכותה להגנה עצמית.

Июнь: митинг в поддержку Израиля в Таллинне

21 июня у входа в здание парламента Эстонии в Таллинне прошла демонстрация в поддержку Израиля, организованная местным христианским объединением друзей Израиля. Среди выступавших – депутат парламента Рийна Сольман из партии «Isamaa» («Отечество»), христианские активисты, а также представители еврейской общины. Участники выразили солидарность с Израилем и его правом на самооборону. На митинге выступил ансамбль «Шамаим», состоящий из эстонских музыкантов-христиан, любящих Израиль. Они исполнили, в частности, песни на иврите и гимн Израиля «Ха-Тиква». Одним из трогательных моментов стало появление пары туристов из Израиля, которые гуляли по Старому городу Таллинна и случайно услышали издали исполнение «Ха-Тиквы».

Июль: объявление об открытии посольства

2 июля министр иностранных дел Гидеон Саар посетил Эстонию и объявил о намерении открыть посольство Израиля в Таллинне. Министр иностранных дел Эстонии отметил, что обе страны «разделяют одни и те же ценности», а сотрудничество будет углубляться, особенно в сферах экономики, инноваций и политики.

יולי: הכרזה על פתיחת שגרירות

ב-2 ביולי ביקר באסטוניה שר החוץ גדעון סער, והודיע על כוונה לפתוח שגרירות ישראל בטאלין. שר החוץ האסטוני ציין כי שתי המדינות "חולקות את אותם ערכים" ושיתוף הפעולה צפוי להעמיק, במיוחד בתחומי הכלכלה, החדשנות והמדיניות.

אוגוסט: ביקור נשיא ישראל באסטוניה

בראשית אוגוסט הצהיר ראש ממשלת אסטוניה, קריסטן מיכל, כי ממשלתו אינה מתכוונת להכיר במדינה פלסטינית – עמדה שזכתה לברכה בישראל. ב־3 באוגוסט פרסם יו"ר ועדת החוץ של הפרלמנט האסטוני, מרקו מיכלסון, הצהרה חריפה בה כתב כי "הברבריות של חמאס הופכת לבלתי אפשרי עבור אסטוניה ומדינות דומות להכיר בפלסטין".

ב־6 באוגוסט הגיע נשיא מדינת ישראל, יצחק הרצוג, בליווי רעייתו מיכל, לביקור רשמי באסטוניה, כחלק מסבב ביקורים במדינות הבלטיות. הרצוג, מלווה במשלחת אנשי עסקים, השתתף בוועידת עסקים אסטוניה-ישראל בטאלין, שנועדה לקדם שיתופי פעולה כלכליים, טכנולוגיים וחדשניים.

במהלך הביקור נפגש הרצוג עם ראשי המדינה ודן עימם בהרחבת שיתופי הפעולה בתחומי הכלכלה, הביטחון והחדשנות. הוא ביקר בקהילה היהודית, נפגש עם הנהגת הקהילה וביקר בבית הכנסת של טאלין, שם התקבל בחום ובמחיאות כפיים. במסיבת עיתונאים משותפת עם הנשיא קאריס כינה הרצוג את עמיתו "ידידי היקר". רעיית נשיא אסטוניה אירחה את מיכל הרצוג במרכז המוזיקה של המלחין ארוו פארט.

Август: визит президента Израиля в Эстонию

В начале августа премьер-министр Эстонии Кристен Михал (Kristen Michal) заявил, что его правительство не намерено признавать палестинское государство — позиция, получившая одобрение в Израиле. 3 августа председатель комиссии по иностранным делам парламента Эстонии Марко Михкельсон (Marko Mihkelson) опубликовал жёсткое заявление, в котором написал, что «варварство ХАМАС делает невозможным для Эстонии и подобных стран признание Палестины».

6 августа президент Израиля Ицхак Герцог вместе с супругой Михаль прибыл в Эстонию с официальным визитом в рамках турне по странам Балтии. Герцог, сопровождаемый делегацией бизнесменов, принял участие в эстонско-израильской бизнес-конференции в Таллинне, целью которой было развитие экономического, технологического и инновационного сотрудничества.

Во время визита Герцог встретился с руководством Эстонии и обсудил расширение сотрудничества в сфере экономики, безопасности и инноваций. Он также посетил еврейскую общину, встретился с её руководством и побывал в синагоге Таллинна, где был тепло принят и встречен аплодисментами. На совместной пресс-конференции с президентом Эстонии Карисом Герцог назвал его «моим дорогим другом». Супруга президента Эстонии приняла Михаль Герцог в музыкальном центре эстонского композитора Арво Пярта (Arvo Pärt), признанного самым исполняемым ныне живущим композитором классической музыки в мире.

АНТИИЗРАИЛЬСКИЕ ПРОТЕСТЫ

С начала года в Таллинне состоялось несколько анти-израильских демонстраций с участием до нескольких десятков человек — среди них были молодые эстонцы, принадлежащие к левым организациям, а также иностранные студенты, в том числе из мусульманских стран. Пропалестинские протестующие с флагами ООП митинговали также вблизи резиденции президента Эстонии во время визита Ицхака Герцога. Им противостояли сторонники Израиля, пришедшие с израильскими флагами.

המנצח והכנר האסטוני אנדרס מוסטונן עם המוזיקאים הישראליים הצעירים אריאל הענין ואיתן מיכנובסקי (עומדים מצד שמאל) בקונצרט של פסטיבל מוסטונפסט בטאלין 25.01.2025

Эстонский дирижёр и скрипач Андрус Мустонен с юными израильскими музыкантами Ариэлем Хениным и Эйтаном Михановским (стоят слева) на концерте фестиваля MustonenFest в Таллинне 25.01.2025

קשרי תרבות בין אסטוניה לישראל

ינואר: פסטיבל מוסטונפסט באסטוניה

בטאלין ובערים נוספות התקיים פסטיבל המוזיקה האסטוני-ישראלי "מוסטונפסט", שנוסד לפני 12 שנים על ידי הכנר והמנצח האסטוני אנדרס מוסטונן – מהדמויות המרכזיות בקידום המוזיקה האסטונית בישראל. השתתפו בו מוזיקאים ישראלים בולטים, בהם יורם יונגרמן (ויולה), הפסנתרן יאקוב אוברצוב, וכן שני כישרונות צעירים – הפסנתרן אריאל הענין והצלן איתן מיכנובסקי – לצד אמנים אסטונים ובינלאומיים.

מרץ: הפסטיבל בתל אביב

בישראל נערך פסטיבל "מוסטונפסט טאלין-תל אביב", עם קונצרטים של מקהלות וסולנים משתי המדינות בערים שונות בארץ, כחלק מהעמקת שיתופי הפעולה התרבותיים בין אסטוניה לישראל.

Окончание со стр. 9 יום מעמ'

КУЛЬТУРНЫЕ СВЯЗИ МЕЖДУ ЭСТОНИЕЙ И ИЗРАИЛЕМ

Январь: фестиваль «MustonenFest Таллинн – Тель-Авив» в Эстонии

В Таллинне и других городах прошёл музыкальный фестиваль «MustonenFest Tallinn – Tel Aviv», основанный 11 лет назад прославленным эстонским скрипачом и дирижёром Андресом Мустоненом — одной из ключевых фигур в продвижении эстонской классической музыки в Израиле и израильских музыкантов в Эстонии. В фестивале, как и в прежние годы, участвовали израильские музыканты, среди них альтист Йорам Юнгерман, пианист Ярослав (Ярек) Образцов, а также два молодых таланта — пианист Ариэль Хенин и виолончелист Эйтан Михновский — вместе с эстонскими и иностранными музыкантами. Одним из самых трогательных моментов фестиваля стало исполнение национального гимна Израиля «Ха-Тиква» на скрипке Андресом Мустоненом в финале джазового концерта в рамках фестиваля.

אנדרס מוסטונן עם גיל שוחט
Андрес Мустонен с Гиль Шохатом

Февраль–март: эстонский фестиваль в Израиле

В Израиле прошёл фестиваль «Mostonenfest Таллинн-Тель-Авив» с концертами хоров и солистов из обеих стран в различных городах страны в рамках углубления культурного сотрудничества между Эстонией и Израилем.

КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ РЕЧИ НА СТАРОМ ЕВРЕЙСКОМ КЛАДБИЩЕ

Как председатель Объединения выходцев из Латвии и Эстонии в Израиле я зажёл факел памяти от имени нашей организации. Я начал с рассказа о Наоми Дгани из кибуца Кфар-Аза, родившейся в 1943 году в семье уроженцев Крустпила и Елгавы, переживших Холокост. Наоми была убита в своём доме 7 октября 2023 года в возрасте 80 лет. Её история отражает горькую реальность — во все времена находятся те, кто желает зла еврейскому народу.

Я поделился историей своей семьи: мой отец, Ицхак Галь, выжил, но вся его семья была убита в первой массовой акции в Румбуле. Он репатрировался в Израиль, создал семью и превратился из «одной души» в целый мир — более чем 25 потомков. Отсюда вытекает истинный смысл стиха: «Кто спасает одну душу из народа Израиля, словно спас целый мир».

С уходом из жизни выживших в Холокосте и свидетелей тех событий, ответственность нести факел памяти и исполнить завет «И поведай сыну своему» переходит к следующему поколению.

Церемония состоялась на территории Старого еврейского кладбища в Риге — месте, разрушенном в годы советской власти, на руинах которого был создан общественный парк. Сегодня там

תקציר הנאום בבית העלמין הישן

כיו"ר איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה בישראל, הדלקתי משואה בשם האיגוד.

פתחתי בסיפורה של נעמי דגני מקיבוץ כפר עזה, שנולדה ב-1943 להורים ילידי קרויצבורג וילגבה ששרדו את השואה. נעמי נרצחה בביתה ב-7 באוקטובר 2023 והיא בת 80.

סיפורה, משקף את המציאות הכואבת שיש המבקשים את רעת העם היהודי בכל דור ודור. שיתפתי את סיפור משפחתי, אבי יצחק גל, ששרד אבל כל משפחתו נרצחו באקציה הראשונה ברומבולה, עלה לישראל, בנה משפחה, והפך "נפש אחת" לעולם שלם של למעלה מ-25 צאצאים.

מכאן, נובעת המשמעות האמיתית של הפסוק: "כל המציל נפש אחת מישראל – כאילו הציל עולם ומלואו". עם לכתם של שורדי השואה ועדי הראייה, האחריות לשאת את הלפיד ולעמוד בציורי "ההגדת לבנך" עוברת לדור הבא. הטקס התקיים בבית העלמין הישן בריגה – אתר שנהרס בתקופת השלטון הסובייטי, ועל חורבותיו הוקם פארק ציבורי. כיום נותרו בו רק אנדרטאות זיכרון לקהילה היהודית ולבני משפחותיהם שנרצחו.

קראתי לחיזוק שיתופי הפעולה בין הקהילות לשימור הזיכרון, שיקום בתי כנסת, תחזוקת בתי עלמין והגנה על אתרי הרצח. הבעתי בסיום תקווה לשובם המהיר והבטוח של כל החטופים ושל כל חיילי צה"ל.

сохранились лишь памятные знаки еврейской общине и членам семей, убитым во время Холокоста. Я призвал к укреплению сотрудничества между общинами ради сохранения памяти, восстановления синагог, ухода за кладбищами и охраны мест массовых убийств.

В завершение я выразил надежду на скорое и безопасное возвращение всех заложников и всех солдат ЦАХАЛА.

КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ РЕЧИ У МЕМОРИАЛА «БОЛЬШАЯ ХОРАЛЬНАЯ СИНАГОГА»

Я начал с личной истории о своей первой встрече с Латвией в 1998 году, когда приехал туда вместе с отцом, пережившим Холокост, Ицхаком Галем-Гелкиным, и с членами организации JSL — выжившими из Латвии со всего мира.

На церемонии, проходившей в 1998 году на этой же площади, я услышал леденящий душу рассказ Залмана Мартиновского. Залман отвёл меня в угол площади, указал на второй дом по улице и рассказал: в начале нацистской оккупации к их дому пришли немецкие солдаты, чтобы выгнать семью в гетто. Консьерж дома обратился к немцам с просьбой: «Оставьте мне ребёнка, он играет со мной в шашки». Просьбу удовлетворили — и Залман был спасён, но вся его семья была отправлена в гетто и затем убита. Это был последний раз, когда он видел своих родных.

Позднее Залман сам пережил ужасы Холокоста. Оставшись ребёнком в одиночестве, он стал свидетелем поджога Хоральной синагоги вместе с молящимися внутри, а также зверств, творившихся на улицах и в общине, в которой он вырос. Эти тяжёлые воспоминания он пронёс через всю жизнь.

После войны Залман Мартиновский репатриировался в Израиль, создал прекрасную семью и жил там до самой смерти в 2003 году. Мне посчастливилось услышать его свидетельство о событиях Холокоста из первых уст.

Я подчеркнул, что приближается день, когда память о Катастрофе перейдёт из живого свидетельства в написанную историю, с уходом из жизни её очевидцев. «Наш долг, как представителей поколения продолжателей, — хранить горящий факел и передать его следующим поколениям». Это священное наследие, оставленное свидетелями и выжившими: необходимо обеспечить, чтобы их голоса и уроки не исчезли.

תקציר הנאום ברחבת חורבות בית הכנסת הכוראלי

פתחתי בסיפור אישי ממפגשי הראשון עם לטביה בשנת 1998, אליו הגעתי עם אבי, שורד השואה יצחק גל-גלקין, ועם חברי ארגון JSL, ניצולי לטביה מכל העולם.

בטקס שהתקיים ב-1998 באותה רחבה, שמעתי מזלמן מרטינובסקי את סיפורו המצמר.

זלמן לקח אותי לפינת הרחבה, הצביע על הבית השני בהמשך הרחוב וסיפר כי בתחילת הכיבוש הנאצי, הגיעו חיילים גרמנים לבית משפחתו כדי לגרשם לנטו. שוער הבניין פנה לגרמנים וביקש: "השאירו לי את הילד, הוא משחק איתי דמקה". בקשתו נענתה – וזלמן ניצל, אך כל משפחתו נשלחה לנטו ובהמשך נרצחה. זו היתה הפעם האחרונה שזלמן ראה את משפחתו.

בהמשך חווה זלמן על בשרו את זוועות השואה. כילד שנותר לבדו, היה עד ראייה לשריפת בית הכנסת הכוראלי על מתפלליו, ולמעשי הזוועה שהתחוללו ברחובות ובקהילה שבה גדל. הוא נשא את הזיכרונות הקשים הללו לאורך כל חייו.

זלמן מרטינובסקי עלה לישראל לאחר המלחמה, הקים משפחה לתפארת וחי בה עד מותו בשנת 2003.

אני זכיתי לשמוע עדות ממקור ראשון על קורותיו בזמן השואה.

הדגשתי כי קרב היום שבו זיכרון השואה יעבור מזיכרון חי להיסטוריה כתובה, עם הסתלקותם של העדים הישירים.

"חובתנו כדור ההמשך לשמור את אש הליד בוערת ולהעביר אותה לדורות הבאים". זו המורשת הקדושה שהותירו העדים והניצולים – חובה להבטיח שקולם והלקחים שהנחילו לא ייעלמו.

גם כאן סיימתי את דברי בתקווה לשובם המהיר והבטוח של כל החטופים וכל חיילי צה"ל.

ליד נושא הדברים — המתרגם דימיטרי קרופניקוב
Рядом с выступающим — переводчик Дмитрий Крупников

Главная памятная церемония – отметьте дату в календаре

В среду, **03.12.2025**, состоится ежегодная памятная церемония, посвящённая 84-й годовщине Шоа евреев Латвии и Эстонии.

Церемония состоится в «Heichal Yehadut Volyn», улица Kurzin 10, Givataim.

17:00 – Сбор и встреча друзей

18:00 – Начало церемонии

עצרת הזיכרון המרכזית – רשמו את התאריך ביומן

ביום רביעי **03.12.2025** נקיים את עצרת הזיכרון השנתית לציון 84 שנה לשואת יהודי לטביה ואסטוניה.

העצרת תתקיים **בהיכל יהדות ווהלין** רחוב כורזין 10, גבעתיים.

17:00 – התכנסות ומפגש חברים

18:00 – תחילת העצרת

ПРАВЛЕНИЕ БЛАГОДАРИТ ЧЛЕНОВ
ОБЪЕДИНЕНИЯ ЗА ПОЖЕРТВОВАНИЯ

אנו מודים לחברינו אשר העבירו תרומות
לפעילות האיגוד

תרומה מעתידה זילבר לזכר של
זלמן זילבר

Пожертвование от Атида Зильбер
в память о Залмане Зильбер

תרומה לזכר ההורים מבלה שץ
צילה צלס ויצחק צלס

Пожертвование в память о
родителях от Белма Шатц – Циле
Целс и Ицхаке Целсе

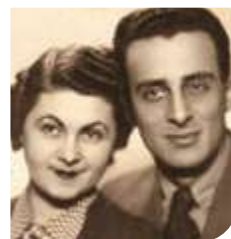
תרומה לזכר הוריו ממוטי (מרק) חרמץ
זליג חרמץ יליד רזקנה ואסתר
חרמץ (לבית גאנז) ילידת לודזה

Пожертвование в память о его
родителях от Моти (Марк) Хармец
– Зелиге Хармеце, уроженце Резекне, и Эстер
Хармец (урождённой Ганц), родившейся в Лудзе

תרומה לזכר ההורים מעדה ישראלי
ריבה ולאופולד זיבצון

Пожертвование в память о
родителях от Ада Исраэли –
Риве и Леопольде Зивцон

С декабря 2024 года и по настоящее время
мы простились с нашими дорогими друзьями,
ушедшими из жизни

מדצמבר 2024 ועד עכשיו, נפרדנו מחברים
יקרים

ג'ניה חנה ויסמן חברתנו
הותיקה, רעיה, אמה וסבתא יקרה.

Женя-Ханна Вайсман,
наша старая подруга, супруга,
дорогая мама и бабушка.

שרה חנוך האחות הצעירה של
פנחס ז"ל, איידה ואריה, ביתם של
הירש ואסתר.

Сара Ханох, младшая сестра
покойного Пинхаса, Эйды и
Арье, дочь Гирша и Эстер.

בולקין גסיה ניצולת שואה, נולדה בלודזה בשנת 1931. עלתה מוונטספילס בשנת 1990. מורה
ספרות רוסית, אם לשתי בנות, סבתא לשבעה נכדים וסבתא-רבבת ל-14 נינים.

Геся Булкин, выжившая в Холокосте, родилась в Лудзе в 1931 году. Репатриировалась
из Вентспилса в 1990 году. Учитель русской литературы, мать двух дочерей, бабушка
семи внуков и прабабушка 14 правнуков.

מרדכי דרויאן התנדב מעל 10 שנים בארכיון האיגוד, עסק בעיקר בסריקת אלפי מסמכים
ובאיתור מידע.

Мордехай Друян, в течение 10 лет работал волонтером в архиве Объединения,
занимаясь преимущественно сканированием тысяч документов и поиском информации.

שלום דביר שנים רבות חבר ואיגוד, חבר הנהלה ומשתתף אקטיבי בפעילויות האיגוד.

Шалом Двир, много был членом нашего Объединения, входил в состав правления
и принимал активное участие в его деятельности.

